

Voorzitter: S. Bosch (S&S)

Namens de raad: H. Sietsma (GroenLinks), J. Bushoff (PvdA), T. Rustebiel (D66), W. Pechler (PvdD), H. Moerkerk (Stadspartij 100%), H. de Waard (SP), K. de Groot (S&S), S. Wennink (CU), H.P. Ubbens (CDA), L. van der Laan (PvH)

Namens het college: R. van Niejenhuis (wethouder), P. Broeksma (wethouder)

Namens de griffie: W. Meijer

Lobby ruimte/mobiliteit

00:11:09

Voorzitter: Goedenavond allemaal. Welkom bij deze sessie over de lobby ruimte en mobiliteit. Mijn naam is Steven Bosch, uw voorzitter voor vanavond. Het gaat om twee direct aan elkaar volgende sessies, waarvan de eerste beeldvormend en de tweede meningsvormend is. De vorige gemeenteraad heeft met toenmalig wethouder Van der Schaaf afgesproken om elk half jaar met elkaar door te praten over de gemeentelijke lobby inzake ruimte en mobiliteit. Vanuit het college is aangegeven dat het op dit moment zinvol is om hier wat meer tijd voor te nemen en eerst de nieuwe raad in een beeldvormende sessie bij te praten en op vlieghoogte te brengen, om vervolgens in een meningsvormende sessie door te spreken over wat de raad aan het college wil meegeven. We beginnen met de beeldvormende sessie en de presentatie wordt verzorgd door de heren Jilles Hazenberg en Ronald Klaassen. Maar eerst beginnen met een korte inleiding van de wethouder.

00:12:11

De heer Van Niejenhuis: Dank, voorzitter. Mijn naam is Rik van Niejenhuis. Ik ben wethouder Ruimtelijke Ordening en Wonen. Ik zeg dat even omdat ik zie dat ik niet in beeld sta. Ik ben namelijk mijn pasje vergeten vandaag. Het is een nieuw systeem en zal vast nog eens gebeuren, maar fijn dat het zo opgelost kan worden. Ik zit hier niet alleen. Ook mijn collega-wethouder Philip Broeksma van Mobiliteit is hier aanwezig. Wij zijn samen politiek verantwoordelijk voor de lobby richting Den Haag en Brussel, om te zorgen dat we de middelen krijgen die wij als gemeente nodig hebben om onze plannen te verwezenlijken. We hebben zojuist een bijeenkomst gehad over een ander onderwerp met verschillende procedures. Ik hoop dat jullie een kopje koffie gedronken hebben, want dit wordt minstens zo ingewikkeld. Dat is meteen de take home message. Gemeente Groningen is vrij autonoom en langjarig bezig in het maken van ontzettend goede plannen, is mijn bescheiden mening. Dat doen we niet alleen autonoom, maar ook in de regio Groningen-Assen en in breder verband als we kijken naar bijvoorbeeld de Lelylijn. Daarbij hebben we met u als raad een stip op de horizon gezet: daar willen we de komende decennia naartoe. En het is zaak om te zorgen dat we de middelen krijgen om die plannen te verwezenlijken. Daar is eerder in deze raad al eens met u van gedachten over gewisseld. Aan de kant van het Rijk wordt er heel oneerbiedig gezegd dat er her en der miljarden beschikbaar komen en het de kunst is om die miljarden onze kant op te krijgen. We hebben gelukkig een aantal ambtenaren die ontzettend goed weten waar die potjes geld verschijnen en hoe we die het best naar ons toe kunnen halen. Jilles en Ronald Klaassen zijn twee van die ambtenaren en zij zullen jullie vanavond uitleggen hoe dat op dit moment georganiseerd is. Welke potten zijn beschikbaar? Hoe is die systematiek? Hoe zorgen we dat we daaraan tafel zitten en onze plannen

gehonoreerd krijgen? Na dit uurtje uitleg waarin ruimte is voor interactie - dus stel jullie vragen tijdens de presentatie - is het aan u als raad: wat wilt u dit college meegeven - wetende dat dit lobby is - om nog meer voor te gaan lopen? Mag ik jou het woord geven, Ronald?

00:14:36

Voorzitter: Ik heb vooraf een vraag: heeft u graag dat de vragen tegelijkertijd gesteld worden of helemaal aan het einde?

00:14:46

De heer Klaassen: Dat mag tegelijkertijd. Ik ben Ronald Klaassen. Jilles Hazenberg zal zo meteen een deel van de presentatie verzorgen. Wij werken allebei bij Stadsontwikkeling als strategisch adviseur. Wij zijn erg betrokken bij allerlei [onhoorbaar 00:15:03] trajecten die er op dit momenten lopen en al een aantal jaar aan de gang zijn. We hebben een presentatie voorbereid, opgedeeld in twee stukken. We beginnen met: op basis waarvan werken wij? Welke invloed gebruiken wij voor al die gesprekken, lobbytrajecten en et cetera. Dan wil ik even ingaan op de andere kant van de sloot, want bij BZK praten ze over onze en hun kant van de sloot: wat gebeurt er in Den Haag? Welke kansen zijn er op dit moment? Dan komt er het stuk: wat hebben we de afgelopen jaren gedaan? Hoe werkt het MIRT, Meerjarenprogramma Infrastructuur Ruimte en Transport? Hoe zit de overlegstructuur in elkaar? Dat is wel belangrijk om te weten. Als laatste vertellen we over hoe de techniek van het Rijk samenkomt met wat wij graag willen bereiken en op dit moment aan werken. En wat gebeurt er dit najaar? Dit zal u niet geheel onbekend voorkomen: we werken op basis van vier soorten inbreng. Allereerst is er het door uw raad vastgesteld beleid. Daar zal ik zo een aantal voorbeelden van laten zien. Daarnaast is er het coalitieakkoord, wat belangrijk is voor onze inbreng. U heeft zelf de kans om via moties - of andere manieren - allerlei dingen mee te geven aan het college. Ik laat zo meteen ook daarvan een voorbeeld zien wat goed gewerkt heeft. De wethouder zei het al: er is samenwerking richting Groningen-Assen. We werken met de noordelijke provincies, de NG4 zijnde Groningen, Leeuwarden, Assen en Emmen in SNN-verband samen. Soms zijn er gelegenheidscoalities en werken we samen met Groningen en Drenthe, of voor de Lelylijn in Noord-Nederlands verband met Flevoland. Er zijn altijd constellaties waarin we samenwerken. Heel belangrijk is de Omgevingsvisie - wat nu Levende Ruimte heet en in de vorige collegeperiode Next City - waarin onze ruimtelijke, mobiliteits- en groene ambities zijn verwoord en wat de basis vormt voor alle uitwerkingen. In het vorige uur heeft u ook over zo'n uitwerking gepraat. Zoals bekend, is in Den Haag de woningbouwopgave erg actueel, en dan helpt het als je een beleidsvisie hebt waarin je hebt vastgelegd wat je wil en vrij snel kan schakelen. Het ministerie vindt het fijn dat wij daar al jarenlang over nagedacht hebben. Dat is niet overal zo en sommigen moeten nog beginnen met nadenken. Wij hebben een voorsprong hierop door dit document. Daaronder hangen allemaal deelvisies/-nota's, die we gebruiken als input richting het Haagse, zoals de Woonvisie. Heel concreet zijn er allerlei regelingen op het gebied van wonen, en soms neemt het ministerie onze suggesties zelfs over. De Mobiliteitsvisie is heel erg belangrijk, het Energieplan en de Binnenstadvisie. Al dat soort documenten gebruiken wij. Dit is een voorbeeld van motie - inmiddels al drie jaar oud en één van de eerste - van uw raad over de Lelylijn. Vervolgens kwam het in een enorme stroomversnelling met allerlei lobby's, werd het overgenomen door de Tweede Kamer met een Kamermotie en is het zo in een

regeerakkoord geland, waardoor er nu drie miljard voor die Lelylijn is gereserveerd. De Lelylijn stond op dat moment in geen enkel gemeentelijk beleidsstuk en toch komt het op de agenda en wordt die landelijk overgenomen. Een paar actuele kansen: Drie jaar geleden hebben we met het Rijk de zogenaamde Regio Deal gesloten, en dat is een instrument van het Rijk om de brede welvaart te promoten en daar financieel aan bij te dragen. Er zijn verschillende Regio Deals in heel Nederland gesloten. Een Regio Deal die wij hebben gesloten is deze voor de wijkvernieuwing in de Noordelijke stadswijken. Daarvoor hebben we 15 miljoen euro binnengehaald. Vooraleer we dit formeel ingediend hebben, trokken we samen met de ministeries op om zo die aanvraag zo goed mogelijk te maken. Dat is heel belangrijk, want je kan [onhoorbaar 00:20:10] een aanvraag indienen en hopen dat die goedgekeurd wordt, maar het helpt om van tevoren veel tijd daarin te steken waardoor de kans op succes groter is. Er komen nieuwe Regio Deals aan en we zijn in gesprek met het Rijk voor een vervolg zodat we - de Regio Deals kennen een bepaalde tijdsperiode - vanaf 2024 dit langjarig voort kunnen zetten. Een andere kans is de Woningbouwimpuls. Daar hebben we de afgelopen jaar veel succes mee behaald. En dat is regeling die bijdraagt in de tekorten in de woningbouwopgave als het gaat om onrendabele toppen, zoals: tekorten bij het bouwen van woningen voor sociale huur. Voor de Suikerzijde hebben negen miljoen euro binnengehaald en voor de Stadshavens achttien miljoen. Dat zijn bijdragen die we heel goed kunnen gebruiken bij dit soort gebiedsontwikkelingen, want daar zit vaak een tekort op en dan helpt dit enorm. Hier komen nog nieuwe rondes achteraan en daar doen wij volop in mee. Voor het Volkshuisvestingsfonds is er maar één ronde geweest en hebben we tien miljoen euro binnengehaald. En dit om de woningen van particulieren en gemengde complexen van de corporaties te verduurzamen. Binnenkort vindt er een nieuwe ronde plaats en wij zijn met het ministerie in gesprek over hoe dat fonds eruit moet zien. Op die manier beïnvloeden we de regeling aan de voorkant. Minister De Jonge en minister Harbers hebben gezegd: "Wij willen heel snel veel geld vrijmaken voor het ontsluiten van woningbouwgebieden." Daarin komen mobiliteit bij elkaar en is er zeven miljard voor vrijgemaakt, waarvan er in het voorjaar een stuk beschikbaar is gesteld voor de zogenaamde versnelling woningbouw. In de eerste ronde zijn wij erin geslaagd om 42 miljoen euro binnen te halen voor de directe ontsluiting van bruggen, kruispunten, de Stadshavens en de Suikerzijde. We zijn nu - daar kom ik op het einde op terug - heel actueel bezig met een vervolgaanvraag. Dat soort dingen landen in het MIRT, omdat dat infrastructurele ontsluitingen zijn en op de rekening van het ministerie I&W staan.

00:23:21

De heer Rustebiel: Op enig moment heeft de regering laten weten dat het MIRT-fonds - wat een knelpuntenfonds was - een ontwikkeling door moest maken naar een fonds wat meer ruimte gedreven was om de integraliteit met de woningbouw te waarborgen. Ik was benieuwd of de gemeente al wat merkt van de ambitie die het Rijk heeft uitgesproken?

00:23:44

De heer Klaassen: De echte verandering van het fonds is nog niet doorgevoerd. Er wordt enkel over gesproken. De transitie van infra in Mobiliteitsfonds die breder kijkt, is structureel nog niet doorgevoerd. Je merkt het wel incidenteel in het voorbeeld van die versnellingsgelden, wat ik net gaf. Daar zit de link heel duidelijk in. Als die versnellingsgelden er niet zouden zijn en wij traditioneel een aanvraag doen die in de MIRT moet worden

besloten, wordt er door het ministerie van I&W getoetst op de traditionele MKBA-voorwaarden. En als er geen knelpunt is, doen ze niet mee. Volgens mij moet daarin nog een slag gemaakt worden.

00:24:38

De heer Hazenberg: De techniek van het MIRT is niet altijd even makkelijk. Het MIRT - zoals Ronald al zei - is het Meerjarenprogramma Infrastructuur Ruimte en Transport, met daarin alle projecten en programma's waarbij het Rijk samenwerkt met de regio aan de inrichting van Nederland. Het MIRT wordt financieel gevoed vanuit twee fondsen: het Mobiliteits- en het Deltafonds. Het Deltafonds is voor ons niet interessant want dat gaat over de Deltawerken en programma's zoals Ruimte voor Rivier waar in Nijmegen grote ingrepen zijn gedaan. Voor ons is het Mobiliteitsfonds relevant en dat is grotendeels belegd tot en met 2032. Als je daarin wil komen, heb je het altijd over projecten die pas na die tijd financiering zullen krijgen. Dit is een vertekenend beeld, want in de huidige miljoenennota is dat bedrag weer wat lager. In 2022 had het Mobiliteitsfonds een omvang van 14,5 miljard. Dat is gecorrigeerd naar negen miljard, omdat er vanuit het Groeifonds een bedrag voor een aantal grote projecten werd overgeheveld. Dat is grofweg de omvang van het MIRT. De twee grootste posten daarin zijn het hoofdwegennet - ongeveer drie miljard - en de spoorwegen voor tien miljard. De helft van die middelen zijn voor beheer en onderhoud, en de andere helft voor nieuwe projecten en investeringen. Dit is een onoverzichtelijke kaart van alles wat erin het MIRT zit. Je kan zien dat dit over spoorwegen gaat, wegen, groen, water, de Deltawerken en et cetera. Het gros van de projecten zitten in de Randstad. Dit is voor uw raad relevant. Het MIRT kent een heel strak en vast proces. Op bepaalde momenten zijn er overleggen en de aanloop naar die overleggen volgen altijd hetzelfde stramien. Dat betekent dat ervoor uw raad bepaalde momenten zijn waarop inbreng relevanter of actueler is dan op andere. Het MIRT-proces kent twee bestuurlijke rondes: in het voorjaar het Bestuurlijk Overleg Leefomgeving dat wordt voorgezeten door de minister van BZK, en een overleg in het najaar zijnde het BO-MIRT - Bestuurlijk Overleg MIRT - dat wordt voorgezeten door de minister van I&W. En dat is het overleg waarop het gebeurt. Het BOL is veelal voorbereidend en kleinere afspraken. In het BO-MIRT worden de grote dingen gedaan.

00:28:44

De heer Moerkerk: Hoe ziet zo'n overleg eruit? Zitten daar 300 gemeenten? Gaat dat in rondes? Hoe werkt dat?

00:29:01

De heer Hazenberg: Die overleggen zijn landsdelig. Het Rijk voert vier overleggen. Wij zitten in landsdeel noord. Vanuit het Rijk zitten daarin: de ministers van I&W en BZK en de Staatssecretaris van I&W, omdat die verantwoordelijk is voor het spoor. Vanuit de regio zitten daarin: de voorzitter van het SNN - dat is een wisselend voorzitterschap en een commissaris - de gedeputeerde van de Noordelijke provincies en afhankelijk van de agenda schuiven de wethouders van de relevante gemeenten aan. Aangezien wij in Noord-Nederland altijd wel één relevant punt hebben, zijn wij meestal bestuurlijk vertegenwoordigd in het bestuurlijk overleg MIRT en het BOL, maar dat is niet vanzelfsprekend. Het is goed om te weten dat elk landsdeel daar zelf een structuur op heeft verzonnen. Dus het gaat hier niet per se op dezelfde manier als in Zuid.

00:30:19

De heer Moerkerk: Het is mij een stuk duidelijker. Maar door die structuur zit Groningen altijd wel redelijk voor in de wedstrijd, omdat we nu eenmaal heel dominant zijn in dat overleg Noord.

00:30:31

De heer Hazenberg: Dat klopt. En hier draait het allemaal om: hoe breng je die ambitie bij de Rijksmiddelen? Hoe kom je in het MIRT? Ronald liet al een aantal kansen zien. De afgelopen jaren zien we dat de financiële inzet steeds meer versnipperd. Het Volkshuisvestingsfonds en de Woningbouw Impuls zijn regelingen voor hele specifieke opgaven. Dat maakt ons werk interessant maar niet per se makkelijker omdat er voor elke opgave aan Rijkszijde verschillende regelingen verzonnen worden, en die sporen niet altijd direct met de plannen die uw raad vaststelt.

00:31:38

De heer Sietsma: Ik heb de brief van zeven mei van de minister gelezen waarin hij zegt: ik wil meer regie op de ruimtelijke ordening. Ik zag in jullie brief iets over NOVEX-gebieden. De minister haalt ontzettend veel overhoop en fietst dwars door alle bestaande procedures heen. Hebben jullie daar last van? Of is het een kans? Dat kan ook.

00:32:04

De heer Hazenberg: Tot nu toe hebben wij daar geen last van, afgezien van dat het werk oplevert. Mijn beeld is dat met name het ministerie van BZK hier last van heeft.

00:32:18

De heer Sietsma: Een vervolgvraag: De provincies krijgen begin oktober een startpakket om visies te maken over die NOVEX-gebieden. Ze krijgen daar een jaar de tijd voor. Ik sprak iemand van de provincie en die zei: "Ik weet niet of wij op tijd klaar zullen zijn." Gaat dat vertragend werken op onze plannen, zoals bijvoorbeeld voor de Suikerzijde en Meerstad?

00:32:47

De heer Van Niejenhuis: Dit is een terechte vraag. We hadden gisteren een bijeenkomst over de prestatieakkoorden met de woningbouwcorporaties en de verhuurdersverenigingen, en daar werd dit ook geconstateerd. We hebben een minister die een dadendrang heeft om de regie op de ruimtelijke ordening terug te pakken, en echt ziet dat er wat moet gebeuren op wonen. Dat is alleen maar goed, en tegelijkertijd zie je dat die prestatieakkoorden daar dwars doorheen gaan. De verhuurdersverenigingen zeggen: "Er gaat een bod naar Den Haag, terwijl wij nog geen handtekening hebben gezet onder ons lokale bod." Gaat die er dwars doorheen? Ja. Is dat een probleem? Nee, ik denk het niet. Ook omdat we hier in Groningen onze plannen goed met de regio Groningen-Assen en in breder verband op elkaar afstemmen. Dat de dingen die gevraagd worden door de minister aan de provincie, door de provincie beantwoord worden met het bod wat er al ligt vanuit de regio. Dat was mijn introductie: wij werken hier goed samen en hebben onze plannen goed op orde. Jullie als raad - en ook andere raden - hebben gezegd: "Die kant moet het op." In die zin was het bod op die prestatieakkoorden niet meer dan wat er lag door de provincie. Een mooie brief erbij en af en toe naar den Haag. Ik hoop dat dat op andere vlakken ook zo zal blijven werken.

00:34:11

Voorzitter: Ik constateer dat dit een wat algemene vraag is. Ik stel voor dat we doorgaan met de presentatie en aan het eind ruimte hebben voor wat algemenere vragen. Gaat uw gang.

00:34:24

De heer Hazenberg: Hoe kom je in de MIRT terecht? Plat gezegd moet je een grote omtrekkende beweging richting het MIRT maken. Dat begint met afspraken maken met het Rijk buiten het MIRT om. Dus samenwerking aangaan met - voor ons meestal relevant - het ministerie van BZK - want dat is het ministerie dat nogal geneigd is tot samenwerking, bij I&W merken we dat minder - en geduld hebben. Want in de MIRT terechtkomen is een lang proces. Als voorbeeld het Deltaplan: de motie van uw raad dateert van drie jaar geleden, en we staan nu aan de voorfase van het starten van een MIRT-onderzoek. Dat is de eerste stap en heel snel. Je kan niet zomaar mensen in het MIRT stoppen. Je moet je plannen goed op orde en je ambities scherp hebben, en de samenwerking aangaan als er zich een kans voordoet bij het Rijk en zelf belang heeft om een regionale opgave heeft voor het MIRT. Hier ziet u een paar voorbeelden hoe wij dat proberen te doen.

00:36:08

De heer Klaassen: Drie vier jaar geleden hebben wij als gemeente Groningen de Woondeal gesloten met het ministerie BZK. Daar hing nog geen geld aan. Het was eerder een procesdocument om beter met elkaar samen te werken en te starten met verbeteren van de woningmarkt. Dat heeft ons heel erg geholpen en was een investering in de samenwerking. Daar hadden wij belang bij omdat wij dichterbij het Rijk wilden komen, en minister Ollongren had er belang bij omdat de Tweede Kamer resultaten en afspraken wilden zien. Wij waren de eerste Woondeal omdat wij het meest genegen waren om dat te doen. Amsterdam wilde het niet. Achteraf kwam er weer een ronde omdat de andere steden dachten: Groningen heeft er wel baat bij en wij moeten ook zo'n Woondeal aangaan. Daarna zijn er een achttal Woondeals ontstaan in: Amsterdam, Den Haag, Rotterdam, Eindhoven, Utrecht, Amersfoort en Nijmegen. Nog even over de vraag: hebben wij daar last van? Tot op heden waren de Woondeals per gemeente of regio, en Hugo de Jonge wil nu overgaan naar provinciale Woondeals. Dat gaat zo meteen allemaal gebeuren en inhoudelijk komen we daar wel uit - wat de wethouder zei - maar dat gaat in een heel snel tempo. Ik ben heel benieuwd wat er zo meteen in komt te staan, want dat weten we nog niet.

00:38:02

Voorzitter: Er is een vraag van de heer Rustebiel.

00:38:10

De heer Rustebiel: Een praktische vraag: waar moet bijvoorbeeld onze Mobiliteitsvisie naartoe? Moeten we die opknippen in allerlei delen: verstedelijking, infrastructuur, wonen, energie? Wat staat ons daarmee te doen in deze huidige systematiek,

00:38:29

De heer Klaassen: Het is een beetje kijken naar waar op dat moment de kansen liggen bij het ministerie en waar het ministerie voor openstaan. Nu staan ze open voor duurzame mobiliteit en alles wat daaromheen hangt, zoals deelmobiliteit. We willen dat ons ringwegsysteem verbeterd, en met name de Westelijke ringweg. Dit jaar heeft het ministerie gezegd - wat aan het begin van de presentatie zei - dat ze zeven miljard euro willen

toekennen en uitgeven aan belangrijke projecten in Nederland. Wij proberen onze aanpak van Ring West - die we toch al willen - te pluggen in die zeven miljard, maar wel met het gedachtegoed dat dit allemaal bijdraagt aan het realiseren van de Mobiliteitsvisie. Je probeert steeds kansen te grijpen die er op dat moment aan die andere kant liggen.

00:39:41

De heer Rustebiel: De heer Rustebiel gaf het net al aan: de systematiek van het MIRT is gericht op het oplossen van knelpunten. Voor Groningen zou het goed zijn als die systematiek verandert. Dus daar gaat het gesprek over. Dat is goed om dat even toe te voegen, maar dat is niet van vandaag op morgen geregeld. In het westen zijn er veel knelpunten en onderhoudsvraagstukken. Het is niet zo dat er een eensgezind geluid uit het land komt om die systematiek te veranderen. Niet iedereen is daarbij gebaat. Met die Mobiliteitsvisie lopen wij vooruit op de knelpunten die er mogelijk gaan ontstaan, omdat wij de leefkwaliteit vooropzetten.

00:40:20

De heer Rustebiel: Ik begrijp dat het voor Groningen kan helpen als er een andere systematiek komt, maar dat zou toch ook kunnen gelden voor veel andere gemeenten. In hoeverre gaat ons dat echt helpen? Het kan zijn dat er meer discussie ontstaat omdat nog meer gemeenten uit die pot geld willen halen.

00:40:43

De heer Van Niejenhuis: Dat is waar. Je weet niet precies hoe dat uitpakt. Het kaartje spreekt boekdelen: de knelpunten liggen heel duidelijk in het zuidwestelijk deel van Nederland, en minder in het noorden van het land. Het merendeel van de middelen gaat naar andere landsdelen.

00:41:10

Voorzitter: Was dit de presentatie of gaat het nog verder?

00:41:14

De heer Hazenberg: We hebben nog een paar voorbeelden van hoe we dit proberen. Dit is de Woondeal en daaropvolgend de verstedelijkingsstrategie die we hebben gemaakt. En dat is de onderlegger voor kansen die zich bij het Rijk voor doen, zoals: de woningbouw, versnellingsafspraken voor de infrastructuur en et cetera. Een voorbeeld wat we net al genoemd hebben, is het Deltaplan. Dat is begonnen met een motie in deze raad en heeft ervoor gezorgd dat het college vol in ging zetten op de realisatie van de Lelylijn. Daarop volgde een motie in de Tweede Kamer. Het Noorden heeft in een gelegenheidscoalitie met Flevoland, de bouwstenen voor dit document opgesteld en gaat over de versnelling van de Lelylijn op bestaand spoor en de Nedersaksenlijn samen met de verstedelijking, om zo de sociaaleconomische ontwikkeling op gang te brengen. Dit is een succesvolle lobby geweest. Buiten het MIRT om stond er drie miljard in het regeerakkoord, waardoor we nu dus wel het MIRT ingaan. Even voor het beeld: mocht dit succesvol zijn, mogen we blij zijn dat er in 2040 een trein zal rijden.

00:43:11

De heer Rustebiel: Dit roept bij mij vragen op. U zegt dat dit een succesvolle lobby is geweest, maar ik zie nog honderdduizend apen en beren op de weg waardoor dit alsnog kan

mislukken. Ik ga ervanuit dat ervanuit onze gemeente nog een lopende lobby is richting de Lelylijn.

00:43:32

De heer Van Niejenhuis: Dat kan ik bevestigen. Dat is waar. We hebben net de systematiek van de MIRT uitgelegd: vooraleer je serieus in gesprek bent, moet je in een onderzoeks- en verkenningsfase komen. Als overheden moet je door veel hoepels springen, vooraleer dat geld onze kant op komt. En tegelijkertijd zien we een hele grote crisis op ons afkomen en zit de rest van Nederland ook naar die enorme zak geld te kijken die gereserveerd is voor de Lelylijn. Dus dat is een kwestie van continu bij elkaar blijven. Als je het over Deltaplan hebt, blijven vijf noordelijke provincies en steden daar continu hetzelfde verhaal vertellen in Nederland en Brussel, want daar hopen we ook nog een deel van het geld vandaan te halen. Wij laten zien dat wij er klaar voor en eensgezind zijn. Het is heel belangrijk om dat te blijven doen. Uw raad kan daarin helpen door dat verhaal met ons te dragen.

00:44:26

De heer Broeksma: Ik wil nog even toevoegen dat de lobby voor het Deltaplan nog steeds gaande is. Drie miljard is niet eens de helft van wat de Lelylijn gaat kosten. Het Noorden, Flevoland maar ook internationaal is men bezig met een lobby om geld uit Brussel te laten komen. Er is sprake van een Bestuurlijk Overleg Plan - BOD - op te richten waarin specifiek over het Deltaplan zou worden gesproken. Het Deltaplan is nog iets groter dan de Lelylijn, want de Nedersaksenlijn - te zien op dit plaatje - en de versnelling op het bestaand spoor horen daar ook bij. Voor het Deltaplan geldt er een integrale aanpak, want het gaat niet alleen maar over mobiliteit, maar ook over: economie, wonen en de ontwikkeling van het Noorden. Bij het Rijk leeft de gedachte dat het Noorden af is, maar daar zijn wij het totaal niet mee eens.

00:45:31

Voorzitter: Nog meer vragen over Delta specifiek? Zijn er nog meer voorbeelden?

00:45:43

De heer Sietsma: In het kader van de lobby over de Lelylijn is er gesproken over het doortrekken van die verbinding naar Duitsland. Hoe lopen de contacten met Duitsland? Is men daar al happig op het realiseren van die verbinding? Ik geloof dat het enthousiasme in het begin wat tegenviel.

00:46:03

De heer Broeksma: Het is een moeilijke lobby om Duitsland geïnteresseerd te krijgen in het doortrekken van die lijn. We zien die lijn tussen Amsterdam-Groningen-Hamburg-Scandinavië. Als de Fehmarnbelttunnel gerealiseerd is, zal de reistijd tussen Amsterdam en Kopenhagen met uren verkort kunnen worden. Maar daarvoor moet Duitsland wel willen meewerken. Er zijn contacten met de deelstaat Nedersaksen (Bremen en Hamburg) en Berlijn om hierin geld te steken. We gaan regelmatig naar Brussel om de EU zover te krijgen om de Lelylijn op te nemen in het TEN-T netwerk, en niet op een B-niveau maar op A-niveau, dus als hoofdverbinding. We werken hier hard aan, maar dit gaat niet vanzelf.

00:47:19

Voorzitter: Dan kunnen we door naar het volgende voorbeeld.

00:47:25

De heer Hazenberg: Dit zijn de NOVEX-gebieden, en staat voor de uitvoering van de NOVI, de Nationale Omgevingsvisie. Voor de woningbouw worden er provinciale afspraken gemaakt. Er zijn een aantal gebieden in Nederland waarvan de minister van BZK heeft gezegd: "Hier spelen zoveel dingen waardoor het Rijk direct aan tafel moet zitten." Dat zijn de NOVEX-gebieden. De gebieden met een Woondeal en de daaruit volgende verstedelijkingsstrategie zijn door Hugo de Jonge omgedoopt tot NOVEX-gebieden en zie je hier op het kaartje staan. De regio Groningen-Assen en de Lelylijn zijn NOVEX-gebieden en zitten we direct met het Rijk aan tafel om het te hebben over de realisatie van de Lelylijn, de woningbouw en et cetera. Dit is het NOVEX-gebied Groningen en gaat over het aardbevingsgebied. Daar is de provincie in de lead. Vanuit het Rijk worden dus de makkelijke opgaven gedelegeerd naar de provincies, en bij ingewikkelde opgaven waarin er veel samenkomt willen ze zelf aan tafel zitten. Omdat wij de eerste in Nederland waren met een Woondeal, zitten wij voor onze woningbouwopgave direct met het Rijk aan tafel.

00:49:21

Voorzitter: Er is een vraag.

00:49:22

De heer Ubbens: Als ik het goed begrijp heb je bij de NOVEX-gebieden een vertegenwoordiger van het Rijk en van de regio. Wie vertegenwoordigt de regio Groningen-Assen? Of is dat een club mensen?

00:49:42

De heer Klaassen: De verstedelijkingsstrategie - dat moet zo meteen NOVEX worden - zal landen in de stuurgroep regio Groningen-Assen. Daarin zitten alle gemeenten, de provincies en de regio aan tafel. Er is nog een aparte stuurgroep waarbij het Rijk ook aan tafel zit, maar dat is op hoog ambtelijk niveau met allerlei regionale bestuurders erin. En daaronder heb je dan weer werkgroepen. Ik weet niet of dat een antwoord is op uw vraag.

00:50:19

De heer Ubbens: In die brief stond iets over een regiovertegenwoordiger die verantwoordelijk is, maar het is niet bekend wie dat is.

00:50:28

De heer Klaassen: Nu snap ik het. In de huidige situatie hebben wij een projectleider voor de verstedelijkingsstrategie die zowel voor het Rijk als de regio werkt. In de toekomst zal iemand vanuit het Rijk en vanuit de regio - dus met z'n tweeën - dit doen voor de NOVEX-gebieden. Maar we weten nog niet wie.

00:50:45

De heer Van der Laan: Ik las vorige week een interview met de directeur van ProRail. Die ziet de Lelylijn niet zitten en zei: "De knelpunten liggen in de randstad." Maar ProRail is een ambtelijke organisatie die een politieke uitspraak doet. Wat we opvalt is dat er geen felle reactie komt uit het noorden: "Houd je mond, ambtenaar!" En ik denk dan: het staat er wel weer.

00:51:28

De heer Van Niejenhuis: We spelen dat niet via de krant. De afweging daarin is ook: wil je dat

in het zonnetje zetten of wil je dat voor de buitenwereld negeren en vooral zorgen dat veel mensen dit niet horen? ProRail heeft zijn eigen opvattingen en belangen, maar het heeft ons verrast dat ze het op die manier spelen.

00:51:56

De heer Hazenberg: De Staatssecretaris gaf een bevredigend antwoord op een vraag in de Tweede Kamer. Vandaar dat er hier werd gezegd: "We hoeven geen extra kenbaarheid hieraan te geven."

00:52:09

Voorzitter: Ik constateer dat er verder geen vragen zijn over NOVEX. Is er nog een volgend voorbeeld?

00:52:23

De heer Klaassen: Dit is de laatste sheet: wat is er dit najaar specifiek aan de orde? Ik heb al een beetje door laten schemeren, maar dat zijn die grootschalige woningbouwgebieden met bijbehorende infra. We hopen daar straks afspraken over te kunnen maken. Dat gaat over: Ring West en het station Suiker. Voor de zomer hebben wij middelen gekregen voor de versnellingsafspraken. We hebben wel niet alles gekregen want er zijn een paar dingen afgewezen. Deze proberen wij in de herkansing alsnog binnen te halen, en dit gaat over: de insnijding in het Emmaviaduct ten behoeve van de ontwikkeling rond het station en de bussen, en over de Oosterhamrikzone en dan specifiek over de busbaanbrug. Die staat er ook nog apart op omdat we sowieso een afspraak willen maken over de Busbaanbrug. Dus ook al lukt het niet, moet er wel voortgang geboekt worden op dat traject. Twee jaar geleden werd er een onderzoek afgesproken, en dat is nu uitgevoerd en klaar. We willen nu vervolgsafspraken maken over de oplossing. Als laatste zijn er de afspraken rond het Deltaplan, wat net werd toegelicht. We willen niet alleen afspreken dat er een MIRT-onderzoek komt, maar ook dat er een apart bestuurlijk overleg Deltaplan komt.

00:53:56

Voorzitter: Dank. Hierover zijn er nog twee vragen. Allereerst de heer Sietsma.

00:54:01

De heer Sietsma: Dank u wel. Ik zag de afspraak over de Busbaanbrug staan. Het is nog onzeker of je daar concrete toezeggingen voor kan krijgen. In hoeverre is de realisatie van het Oosterhamriktracé afhankelijk van dat soort afspraken?

00:54:23

De heer Klaassen: Als wij geen Rijksbijdrage krijgen voor de vervanging van de Busbaanbrug, moeten we dat zelf betalen en die middelen hebben we niet. Dus dan kan die Busbaanbrug niet vervangen worden. De wethouder kan dit misschien nog aanvullen, maar dan zullen de investeringen langzamerhand stoppen. Partijen die daar woningen willen bouwen, zullen deze niet gaan bouwen omdat ze geen zekerheid hebben over de realisatie van die brug. Alles komt dan langzaam maar zeker tot stilstand. Misschien loop ik wat vooruit op de zaak.

00:55:01

De heer Broeksma: Aanvullend: het aanpakken van Hoofdvaarweg Lemmer-Delfzijl is een wens van het Rijk. Het opwaarderen van de Busbaanbrug naar klasse vijf is volgens het Rijk te laag. Het Rijk wil dus dat die brug vervangen wordt. We hebben het gehad over de hele

Oosterhamrikzone, en de vervanging van Busbaanbrug past in dat plaatje. Daarom proberen we dat aan elkaar te koppelen.

00:55:30

Voorzitter: Een vraag van meneer Van der Laan.

00:55:34

De heer Van der Laan: Een technische vraag: in hoeverre helpt het als projecten helemaal uitgewerkt zijn? Wat helpt het meest bij het indienen van een project: een art of impression foto of een volledige kostenberekening? Als voorbeeld: hoever sta je met het station Suikerzijde?

00:56:06

De heer Klaassen: Dat verschilt heel erg per traject wat het Rijk uitzet. Je hebt die voorbeelden gezien van de Woningbouw Impuls, en daar moet tot op de laatste euro nauwkeurig worden aangetoond hoe het uitgewerkt is. Dat is een heel technische benadering en er moeten heel veel Excel sheets voor worden aangeleverd. Daar helpen plaatjes niet. Voor het traject van het station is dat niet zo. Daar zit nog een heel stuk overtuigingskracht in en veel minder de exacte cijfers achter de komma. Daar helpen goede afbeeldingen, impressies en kaarten wel degelijk. Het is een beetje afhankelijk van de voorwaarden en een beetje aanvoelen van waar het Rijk mee uit de voeten kan. Want zij moeten het intern verdedigen dat ze geld willen uitgeven aan Groningen.

00:57:10

De heer Rustebiel: Een beetje een herhaling van de vraag en daarvan ben ik me bewust: hoe beter je het uitwerkt, hoe concreter en makkelijker het wordt om ja of nee te zeggen?

00:57:23

De heer Klaassen: Absoluut.

00:57:28

Voorzitter: Wethouder, een aanvulling.

00:57:29

De heer Broeksma: Nog een toevoeging: op het moment dat het Rijk iets uitvraagt, kunnen wij ook iets out of the blue verzinnen. Maar wij staan verder. We hebben een samenhangend pakket aan visies over hoe we denken over mobiliteit, woningbouw en economische ontwikkeling in onze stad. U zag net het plaatjes over Next City, de Levende Ruimte, de Mobiliteitsvisie en het Groenplan. Er ligt al heel veel klaar. Het is niet zo dat als de minister iets vraagt, wij nog snel iets moeten bedenken. We hebben al veel op orde en een visie over de verdere ontwikkeling van de stad.

00:58:14

Voorzitter: De heer Moerkerk.

00:58:18

De heer Moerkerk: Misschien een beetje flauw, maar ik zit in een lokale partij en heb geen vrienden in Den Haag. De meeste van jullie wel. Lukt het jullie om - via ons en deze raad - lijnen te leggen naar de politiek? Worden die wegen gebruikt? Kan dat beter? Verwachten jullie daar meer van?

00:58:43

De heer Broeksma: Er werd net het voorbeeld gegeven van de Lelylijn en het Deltaplan. Door bestuurlijke druk, ambtelijk overleg en politieke druk vanuit de Tweede Kamer is het Deltaplan - en daarmee de Lelylijn - op de agenda gekomen en gebleven. Hier aanwezige raadsleden hebben bij het vaststellen van het verkiezingsprogramma voor de Tweede Kamerverkiezing amendementen ingediend. Deze werden aangenomen waardoor de Lelylijn in het verkiezingsprogramma van die partij stond. Deze partij zit nu in de regering en in het regeerakkoord wordt opeens drie miljard voor de Lelylijn genoemd. Een aantal lokale partijen hebben een pendant in de Tweede Kamer, en een aantal niet. Andersom is ook niet elke Tweede Kamer partij vertegenwoordigd in deze gemeenteraad. Dat betekent dat elke partij via een politieke lijn in de Tweede Kamer een rol daarin kan spelen. Na het BO-MIRT - en dat is gebeurd met de Paddepoelster- en de Gerrit Krolbrug - is er nog een AO-MIRT, waarin het kabinet en de ministers overleggen met de Tweede Kamer. Er worden kant-en-klare moties en tekstvoorstellen naar de Tweede Kamerleden gestuurd via de partij- of onze lobbylijnen om de minister al dan niet zaken te laten uitvoeren. In de Tweede Kamer is er een motie geweest om het Deltaplan verder uit te werken. Flevoland werd daarin genoemd, en daarom is Flevoland aangehaakt bij de drie Noordelijke provincies en vier gemeenten. De Tweede Kamer - het hoogste orgaan in dit land - heeft invloed op hoe succesvol een lobby is. In de motie van 17 december 2020 werden de Paddepoelster- en Gerrit Krolbrug opnieuw genoemd, waardoor Rijkswaterstaat aan de slag moest met beide bruggen. Dus dat helpt en is noodzakelijk. Bij deze een uitnodiging aan alle aanwezige partijen om uw pendant of andere partijen - als u geen pendant heeft - in de Tweede Kamer te benaderen.

01:01:28

Voorzitter: Gaat uw gang.

01:01:31

De heer De Waard: Ik zag net het Station Suiker staan als project, wat hopelijk bij een volgende ronde aan de beurt komt. In de stukken die ik gelezen heb, vond ik het wel opvallend dat er al wel geld gaat naar de ontsluiting - voor wegen en dergelijke - van de Suikerzijde, maar het station is nog niet gelukt. Werd dat niet als één plaatje gepresenteerd: dit moet het stadsdeel worden en hier is het station? Ligt het aan de wind die er waait in het Rijk waardoor het niet gelukt is?

01:02:08

De heer Klaassen: We hebben het als één pakket voor de zomer ingediend: voor de Suiker hebben we dit nodig. Dat heeft te maken met de taakverdeling tussen de verschillende ministeries. Voor de zomer was het ministerie van BZK in de lead in dit pakket. Kijkt heel erg naar de productie: kan je meer woningen bouwen daardoor? Het station is onderdeel van een bredere gebiedsontwikkeling die bijdraagt aan de bereikbaarheid van de mbo-campus en de verbetering van het regionaal systeem. Nu is het ministerie van I&W sturend op de beoordeling van de aanvragen, waardoor het argument van de bereikbaarheid van regionale stations veel zwaarder weegt. We merken dat er anders op gereageerd wordt dan voor de zomer.

01:03:12

Voorzitter: Dank. Ik zie dat we een paar minuten over tijd zijn. Op zich is dat niet zo erg

omdat we hierna nog een meningsvormende sessie hebben. Zijn er nog laatste dringende vragen op dit moment? De wethouder wil nog wat toevoegen.

01:03:34

De heer Van Niejenhuis: Ik trap even af door te zeggen: wat bij jullie als raad zou moeten blijven hangen is dat het een ingewikkeld systeem is aan de andere kant van de sloot, zo noemde je dat, geloof ik. Maar we zijn goed bezig met autonoom en in regionaal verband plannen te maken. We zijn daar behoorlijk succesvol in. We hebben de afgelopen jaren meer dan honderd miljoen binnengehaald. Dat zijn heel indrukwekkende cijfers en is te danken aan de koers die wij varen als Groningen en onze collega-overheden, waardoor wij op de lange termijn visies met u als raad kunnen maken, vaststellen en vasthouden. Wij zitten goed in een netwerk en bewegen mee - als voorbeeld werd net station Suikerzijde gegeven - met de sentimenten die op dat moment in Den Haag leidend zijn. Dat wou ik even gezegd hebben. Tot slot nog een voorbeeld waarin we moeten improviseren: vorige week heb ik te horen gekregen vanuit de BO-MIRT dat we de stukken eerder moeten aanleveren. Omdat twee ministeries het onderling niet helemaal eens lijken te zijn over hoe dingen verdeeld moeten worden, is aan alle indieners gevraagd om de stukken komende vrijdag op te sturen. Dat betekent dat de afgelopen dagen een flink aantal ambtenaren heel hard bezig zijn geweest met de plannen die we al hadden liggen, definitief te maken en netjes straks naar Den Haag te sturen. Dat gaat helemaal lukken, maar dat is weer een voorbeeld van hoe het soms gaat.

01:05:08

Voorzitter: Daarmee zijn we aan het eind gekomen van deze beeldvormende sessie. Ik kijk even rond: moeten we een korte schorsing doen van een paar minuutjes of kunnen we direct door? Volgens mij kunnen we gelijk door. Nogmaals hartelijk, Jilles en Ronald, voor de duidelijke informatie in de beeldvormende sessie. Dan zijn we nu aangekomen bij de meningsvormende sessie. Het is de bedoeling dat u in dit deel het college dingen meegeeft voor de lobby ruimte en mobiliteit, met name wat betreft de zojuist aangegeven punten. Dat mag duidelijk zijn. Drie minuten per fractie exclusief de interrupties, maar die moet u wel een beetje beperkt houden. Ik verwacht dat we dit kort en snel kunnen doen. Ik heb uw hulp hierbij nodig, maar heb daar het volste vertrouwen in. Wie wil graag aftrappen? De heer Pechler van de Partij voor de Dieren.

01:06:20

De heer Pechler: Dank voorzitter. Excuses dat ik net wat later binnenkwam. Allereerst vanuit de Partij voor de Dieren felicitaties voor het binnen geharkte Rijksgeld vanuit het bestuurlijk overleg leefomgeving van eerder dit jaar: 42 miljoen euro voor de woningbouwgebieden die in ontwikkeling zijn. Dat is een erg mooi bedrag. Wel valt het op - en misschien is het daar net al over gegaan voordat ik aansloot - dat Noord-Nederland veel minder middelen krijgt van het Rijk dan Oost- en Zuid-Nederland. Het komt neer op ruwweg 5800 per woning, in het Oosten 13.000 per woning en in het Zuiden maar liefst 17.000 per woning. Kom dat omdat de noodzakelijke infrastructurele ingrepen in het Noorden gewoon kleiner zijn? Of is de lobby vanuit de andere landsdelen beter gelukt? Hadden we hoger moeten inzetten? Over het BO-MIRT: er is een flink wensenlijstje ingediend door de gemeente en we hopen dat ze allemaal ingewilligd worden: hoofdstation, Station Suikerzijde, de Westelijke Ringweg en de Oosterhamrikzone. Mijn fractie vroeg zich af of hier niet een prioritering in

aangebracht moet worden om een hogere kans van slagen te hebben voor wat echt belangrijk is. Waar zijn de extra middelen het meest urgent? Voor onze fracties zijn dat de beide stations, dan de Westelijke Ring met het Oosterhamriktracé op de laatste plaats. Tot slot kort over de Lelylijn: het is fijn dat door het Rijk hiernaar eindelijk serieus wordt gekeken. We hebben nu ook een duidelijk stappenplan. Toch blijft het allemaal nogal tentatief en onzeker, met veel onderzoeken en een hoog 'we schuiven het nog even voor ons uit' gehalte van dit kabinet, terwijl we uit alle eerdere varianten van het plan nu al weten dat de positieve effecten op bereikbaarheid, duurzame mobiliteit en leefbaarheid groot zijn. Maar goed, het is afwachten op de Europese commissie in december. Laten we hopen dat die positief adviseert over opname in het TEN-T netwerk, want dan zijn we een cruciale stap verder. Mijn fractie kijkt uit naar een glorieuze toekomst waarin het noorden nog steeds bereikbaar is per spoor als Zwolle of Meppel eruit liggen. Dank u wel.

01:08:15

Voorzitter: Dank. De heer Rustebiel van D66.

01:08:20

De heer Rustebiel: Vanaf deze plek hebben we al vaker complimenten gegeven aan de gemeente als het gaat om lobbyen en het binnenhalen van Rijksgelden. Dat geldt ook voor een aantal energieprojecten. Dat is ontzettend belangrijk. Tegelijkertijd vind ik het altijd een beetje ongemakkelijk dat je een soort van wapenwedloop georganiseerd tussen gemeenten, terwijl je allemaal een enorme opgave hebt. Tegelijkertijd is het een manier die best verkokerd is, terwijl je vanuit integraliteit wil opereren. Ik hoop dat die systematiek van de Rijksoverheid wat minder complex kan. Dat scheelt veel geld en mankracht en het zijn allemaal dingen die we als Nederland slimmer zouden kunnen doen. Dat geluid zullen wij kenbaar maken in Den Haag, want - het is door wethouder Broeksma al aangehaald - onze fractie is traditioneel gezien erg actief als het gaat om lobbyen richting de eigen Tweede Kamerfractie en daar gaan we mee door. De status van de Mobiliteitsvisie baart ons zorgen. Dat is een enorm lijvig document met veel ambities, wat niet in één keer af kan en geld voor kan zijn. Tegelijkertijd hangt er zo veel af van de uitwerking van onze Mobiliteitsvisie. Onze fractie vindt dat je eerst een visie op mobiliteit moet hebben, en de mobiliteit geregeld moet hebben voordat je kunt verstedelijken. Als het gaat om de Mobiliteitsvisie zouden wij Station Suikerzijde en de ontsluiting van Zernike - net als de Partij voor de Dieren - prioriteren aan de vraagstukken in de Oosterhamrikzone. In West gaan we enorm verstedelijken met de Suikerzijde en het Zernike-gebeuren. En met de Ring West hebben we daar veel actuelere en prominentere vraagstukken. We hebben het al een keer eerder gehad over de eventuele aanlanding van de Lelylijn op het hoofdstation. Dat project is helaas wat vertraagd. Wetende dat de Lelylijn in het regeerakkoord staat, vroeg ik me af er wordt nagedacht over een eventuele aanlanding van de de Lelylijn op het hoofdstation? Zijn daar ontwikkelingen? Dat zou ik graag willen horen van het college. Goed dat we blijven inzetten op die brug. Heel merkwaardig dat de Hoofdvaarweg Lemmer-Delfzijl in sommige discussies meer prioriteit lijkt te hebben dan al die bovenliggende wegen waar er veel meer verkeersbewegingen overheen gaan. Dat geluid hebben we al dikwijls in Den Haag laten horen en daar gaan we mee door. We hopen dat het college lukt om de Mobiliteitsvisie in wat meer hapklare brokken uit te werken, zodat die we die snel verder kunnen brengen. Voor mijn fractie hangt daar veel van af. Dank u wel.

01:10:57

Voorzitter: Dank. Dan geef ik het woord aan de heer Sietsma van GroenLinks.

01:11:01

De heer Sietsma: Dank u wel, voorzitter. We hebben begrepen dat er vanuit het Rijk veel nieuwe regelingen op ons afkomen. Een nieuwe werkwijze en veel meer Rijksregie, die soms dwars doorheen lopende procedures lopen. Gelukkig heeft onze gemeente het antwoord vaak al klaar. GroenLinks wil graag complimenten geven voor het zo goed voorbereid zijn bij die lobby, waardoor we snel kunnen reageren en een antwoord hebben op een vraag vanuit het Rijk. Mijn fractie pleit ervoor dat wij zo integraal mogelijk blijven werken zodat we die antwoorden ook in de toekomst gereed hebben als er vragen zijn. Het kan zo zijn dat het Rijk over twee of drie jaar weer een andere strategie kiest. Dus laten we vooral vasthouden aan onze eigen koers en integrale plannen blijven maken, want dan hebben we op elke vraag een antwoord. Wat de Lelylijn betreft, wij pleiten er graag voor om te blijven lobbyen. Houdt die provincies bij elkaar. Dat is niet altijd simpel, maar wel noodzakelijk denk ik. Wat ons betreft, blijft die internationale verbinding erg noodzakelijk en wij hopen dat de opname in het TEN-T netwerk van de Europese Unie gaat lukken. Dat lijkt ons essentieel voor het succes en de bereidheid van het Rijk om daar middelen voor beschikbaar te stellen. Want dat maakt het aantrekkelijk als je vanuit Amsterdam in een paar uur in Kopenhagen of Stockholm bent. De samenwerking in de regio Groningen-Assen lijkt ons essentieel, en dat blijkt uit de toelichting van ambtelijke zijde over hoe het nu werkt. Dat we daar onze zaken op orde hebben leidt ertoe dat we nu een NOVEX-gebied zijn, er middelen beschikbaar zijn en lijntjes met het Rijk kort houdt. Dus blijf vooral enthousiast doorgaan. Als het gaat om de concrete lobby voor de komende BO-MIRT vinden wij het station aan de Suikerzijde een prioriteit, andere volgordes hebben we niet echt. Een laatste vraag is niet zozeer aan het college maar meer aan onszelf: we hebben ooit gevraagd om ons twee keer per jaar op de hoogte te houden. De afgelopen jaren waren dat soms wat bloedeloze bijeenkomsten. Ik vond deze nog wel aardig omdat we uitgebreid bijgepraat werden in de beeldvormende sessie, maar ik wil toch de vraag neerleggen: is het nodig dat we dit twee keer per jaar blijven doen? Of volstaat één keer per jaar? Dat is dus meer een vraag aan de collega's dan aan het college. Dank u wel.

01:13:57

Voorzitter: Dank. Dan geef ik graag het woord aan de heer Moerkerk.

01:14:04

De heer Moerkerk: Dank u wel, voorzitter. Ik kan me niet anders dan aansluiten bij de lovende woorden van mijn voorgangers. Ik vind het leuk om de ambtelijke gezichten achter die lobby te zien. Keer te zien achter die lobby. Dat maakt deze bijeenkomst wat interessanter. Ik heb een goed gevoel bij de koers die er ligt en de constructieve lijn die de gemeente uitrolt richting Den Haag en andere instellingen. Ik wil één woord toch nog een keer noemen en dat is gas. Op welke manier delen wij nog steeds die kaart uit? We zitten in het noorden. U heeft iets te compenseren, beste overheid, zonder tegelijkertijd slachtofferrol-achtige dingen te suggereren. Maar dat woord heb ik gemist in de grondige goede uitleg. Misschien kan iemand daar nog iets over zeggen. Dat was, voorzitter. Dank u.

01:14:56

Voorzitter: Dank. Voor de mensen thuis, de heer Moerkerk sprak namens de Stadspartij 100% voor Groningen. Dat dat duidelijk mag zijn. De heer Van der Laan van de Partij voor het Noorden.

01:15:08

De heer Van der Laan: Dank, voorzitter. We kennen het knelpuntprincipe van de BO-MIRT en dat is best een lastige. Wij missen in zijn algemeenheid - even los van de gemeente Groningen - wat vechtlust. Ik was al een beetje aan het voorsorteren in de beeldvormende sessie: als een ProRail ambtenaar dat soort uitspraken doet en public, past daar maar één antwoord en dat is dat die zijn mond moet houden en wij voor onze zaak staan. Dat kan je niet vaak genoeg herhalen. Wij hebben als Noordelingen wel eens de neiging om te zeggen: "We hebben het één keer gezegd en dat is voldoende." Ik kom zelf uit de commercie en daar was vaak het credo: "Je moet het vaak zeven of acht keer zeggen." En dat gaat in tegen onze Noordelijke houding, bescheidenheid en ingetogenheid, maar het moet wel. Want waar vechten we tegen? We vechten tegen Brabant en de hele Randstad - is al een paar keer langsgeslagen - en die hebben allemaal belangen. Dan is het indienen van mooie plannen helaas niet voldoende. We moeten dat in gezamenlijkheid doen met het hele Noorden, en daarin mag - wat ons betreft - de nodige passie en vechtlust terugkomen. Daar lenen wij een beetje ons bestaansrecht aan. Mijn buurman refereerde er net al aan: er komt binnenkort een parlementaire enquête. We kunnen met z'n allen [onhoorbaar 01:16:39] brieven naar huis sturen, maar het is beter om een compensatiepakket te vragen voor Noord-Nederland. En dan hebben we het misschien wel over vijf, tien of vijftien miljard, wil je al die plannen realiseren. Wat dat betreft zou mijn partij een oproep willen doen richting de ambtenaren: maak ons helemaal gek met plannen, ook al twijfelt u. Werk deze zo ver mogelijk uit en zet er liefst een prijskaartje bij, want dan weten we wat we moeten indienen. Dan gaat het vaak iets sneller dan wanneer het op een pressure niveau blijft hangen. Zoals gezegd, wordt er dit jaar tien miljard extra uit de gasput genomen. En dan kunnen we met z'n allen heel blij zijn dat we 100 miljoen hebben binnengehaald - en dat is hartstikke goed - maar het is maar één procent van de aardgaswinning van dit jaar. Ik wil dit college, het college van de Gedeputeerde Staten en alle andere Groningse gemeenten oproepen om daarover na te denken: wat moet die parlementaire enquête straks opleveren voor Groningen? Dat is mijn betoog, voorzitter.

01:17:59

De heer Van der Laan: Dank. Aan wie kan ik het woord geven? De heer Ubbens van het CDA.

01:18:05

De heer Ubbens: Bedankt, voorzitter. Ik kan het heel kort houden. Onze partij maakt zich vooral zorgen over de regionale samenwerking. De regio Groningen-Assen loopt op zich goed, maar je leest wel dat sommige gemeentes daarbinnen geen financieringen krijgen voor hun projecten. Wij zijn blij met de projecten waar wij financiering voor krijgen. Als dat zo doorgaat, hoe blijft die samenwerking in de toekomst? De provincies krijgen steeds meer invloed in die NOVEX-regio's. Hoe gaan die verhoudingen zich ontwikkelen? Ik denk dat we daar aandacht voor moeten blijven houden. Hoe zorgen we ervoor dat we niet alleen aandacht hebben voor de plannen in onze gemeente, maar dat de aansluiting bij de regionale plannen ook goed blijft? Ik denk dat het belangrijk is om niet alleen maar te staren

op eigen plannen en problematiek, maar dit ook op regionale schaal blijven zien. En daar laat ik het bij.

01:19:11

Voorzitter: Dank u wel. Ik geef het woord aan de heer Wennink van de ChristenUnie.

01:19:18

De heer Wennink: Dank u wel, voorzitter. Er zijn een aantal zaken nog niet aangestipt en ik hoop dat deze wat toevoegen aan deze sessie. Uit ervaring kan ik zeggen dat lobbyen soms lastig te kwantificeren is. Dus het is wel knap dat we aan het eind van zo'n cyclus kunnen zeggen: "Dit is ons gelukt." Ik ben blij dat we in dit soort gesprekken worden meegenomen in die successen van zo'n proces. Soms is lobbyen ook iets een stap verder krijgen op een agenda, waar je verder heel weinig mee kan maar best wel een prestatie is. Pas later kan je zeggen dat het een succesverhaal was. Dus blij dat we dit met elkaar kunnen vieren, omdat het vaak doorrolt naar nieuwe zaken. Tijdens de presentatie werd de moties aangestipt die in raadsvergaderingen omhoogkomen. Het gebeurt best vaak dat wij als raad een motie opstellen waarvan de wethouder of B&W zegt: "Dat is een steun in de rug motie. Daar hebben we wat aan." Maar soms is het een overbodige motie omdat we dat al doen. Ik ben een beetje zoekende naar de grens tussen wanneer een motie overbodig is en wanneer prettig in het lobbyproces. Ik heb het gevoel dat daar een spanningsveld zit. Ik hoop dat we daar in de toekomst wat meer feeling over kunnen krijgen. Verder hoor ik graag van de wethouder hoe het zit met een permanente vertegenwoordiging in Den Haag. In het post-COVID tijdperk gaan we steeds meer digitaal werken. De vraag is: moet de vertegenwoordiging daar beter. Zo ja, op welke manier kunnen we dat het beste in bewerkstelligen? Als laatste iets over het prioriteren van projecten: onze fractie is daar wat voorzichtiger in. Een lobby is vaak een soort hagelschot. Je schiet op allerlei projecten tegelijkertijd omdat je slecht kan voorspellen welk project uiteindelijk succesvol is. Dank u wel.

01:21:53

Voorzitter: Dank. Geef ik het woord aan de heer De Waard van de SP.

01:21:59

De heer De Waard: Dank u wel, voorzitter. Laat ik beginnen met felicitaties voor het succesvolle lobbywerk. Ik hoop dat onze lobbyisten niet overstappen naar Shell of een ander groot kapitalistisch bedrijf, maar hun goede werk hierin de gemeente blijven voortzetten. Die miljoenen zijn hartstikke welkom. Maar als ik naar de rest van de regio kijk, maak ik toch dezelfde rekensom als de heer Pechler naast mij. Ik kom ook uit op 12.5 procent nieuwe woningen en maar 8 procent van het geld. Dat vind ik een behoorlijk scheve verhouding. Het is maar een paar procent, maar het gaat wel om behoorlijk wat miljoenen die wij als gemeente - maar ook de regio - best kunnen gebruiken. Ik zou willen oproepen om voor de regio meer binnen te halen. En dat was het.

01:22:58

Voorzitter: Dank u. De heer Bushoff van de Partij van de Arbeid.

01:23:04

De heer Bushoff: Dank u wel, voorzitter. Wat ik wil zeggen valt het best samen te vatten door

te zeggen dat de gemeente Groningen door moet gaan op de ingeslagen weg, want we doen het heel goed als we kijken naar hoeveel geld we binnenhalen. Dat is van belang omdat we daarmee belangrijke projecten voor Groningen en zijn inwoners kunnen realiseren. Verder heb ik weinig toe te voegen, want D66 maakte al een punt over de Westelijke Ringweg en GroenLinks over de Lelylijn. Ik wil enkel nog toevoegen dat we vol moeten inzetten op het binnenhalen van gelden voor bijvoorbeeld Meerstad, zodat we daar meer betaalbare sociale woningen kunnen realiseren. Als PvdA zullen we daar de komende tijd bovenop zitten en oproepen om een hoger percentage sociale woningbouw te realiseren. En dan helpt het als je meer middelen vanuit het Rijk hebt. Dat was het.

01:24:13

Voorzitter: Dan het woord aan mevrouw De Groot.

01:24:16

Mevrouw De Groot: Dan sluit ik hierbij af met u ontzettend te bedanken voor de duidelijke presentatie. Ik ben veel wijzer geworden. Er zijn al een heel hoop dingen gezegd. Het is fijn te horen dat er zoveel geld deze kant op is gekomen, we de zaken goed op orde hebben en er veel visies klaarliggen die die kant op kunnen. Dat was het voor mij. Ik ben benieuwd of ik de Lelylijn nog meemaak in Groningen.

01:24:54

Voorzitter: Dank. Dat was de inbreng van de fracties. We gaan naar het college. Ik heb begrepen dat wethouder Van Niejenhuis aftrapt.

01:25:08

De heer Van Niejenhuis: Dank, voorzitter. Ik doe dit voor het eerst als duo. Philip, ik hoop dat je goed meeluistert en mij wil aanvullen, want je doet dit werk al wat langer. Ik loop even de partijen langs. De Partij voor de Dieren - en een paar andere partijen - zegt: "Er komt minder geld naar het Noorden dan naar de randstad." Er is zelfs exact uitgerekend hoe die verhouding is. Dank daarvoor. Ik denk dat we het best goed doen gezien het feit dat het veel op knelpunten gebaseerd is en minder op kansen. Wat ook meespeelt en -weegt is dat de projecten in de randstad vaak duurder zijn, denk hierbij aan de gronden die je moet aankopen voor infrastructuur. Voor de rest zie ik het als een aanmoediging om hiermee door te gaan om nog meer geld deze kant op te halen zodat we onze inhoudelijke beleidsdoelstellingen kunnen realiseren. Helder gehoord van een aantal partijen wat de prioritering zou moeten zijn: Station Suikerzijde en de Westflank worden een paar keer genoemd. Ik waardeer dat de heer Wennink van de ChristenUnie zegt: "De prioritering hier in huis is misschien goed, maar kijk vooral naar welke kansen er zijn." En dat doen we ook steeds. De heer Rustebiel zegt iets over de aanhaking van de Lelylijn op het hoofdstation. We doen daar nu niets omdat niet te moeilijker te maken. Dat is misschien een flauw antwoord, maar we weten niet of en wanneer die er komt. Tegelijkertijd zijn we daar wel heel hard aan het werk. We doen nu niets, want er zijn nog een aantal knelpunten om de Lelylijn daar aan te leggen. En niet alleen in Groningen, maar op flink wat plekken op het tracé zijn er knelpunten die nu in kaart gebracht worden. Ik ben ervan overtuigd dat voor al deze knelpunten oplossingen komen. Wij proberen in Groningen rekening te houden met dat die er komt door bijvoorbeeld de tunnelbak over de Paterwoldseweg zo aan te leggen dat er nog spoor overheen zou kunnen. Ik vond de vraag van de Stadspartij en de PvhN

interessant over het spelen met de gaskaart en het missen van vechtlust. Misschien dat wethouder Broeksma me daarop nog wil aanvullen, want het is gelukt - ondanks die knelpunten in het MIRT - om de boel om te draaien. We hebben het Deltaplan van het Noorden gemaakt en dat is een kansenverhaal. Het is een unicum dat het op die manier gelukt is, ook voor die omvang van drie miljard. Die meneer van ProRail mag roepen wat die wil, maar hij heeft wel een achterstand. Wij hebben een kansenverhaal neergelegd en hij wilde dat geld hebben voor iets anders. Wij hebben het gereserveerd gekregen en dat is te danken aan onze samenwerking en vechtlust hier in het noorden. Dus er is nog een MIRT-onderzoek, MIRT-verkenning, maar er ligt wel drie miljard, en dat is heel bijzonder. Ik zou zelf niet zozeer de gaskaart spelen, maar zeggen: "Jongens, hier liggen de oplossingen voor de toekomst in Groningen." We zijn een energie- en waterstofprovincie. Wij hebben de oplossingen voor de uitdagingen van deze tijd. Kom maar op met de middelen om ons te helpen dit te realiseren. Vanuit kracht en niet vanuit 'kijk wat u ons heeft aangedaan, u bent ons iets verschuldigd'. Een klein beetje emotionele chantage is mij niet vreemd en zal ik ook wel doen, maar ik wil vooral vanuit kracht werken.

01:28:51

Voorzitter: Een vraag van de heer Van der Laan.

01:28:56

De heer Van der Laan: Ik heb geenszins gezegd dat wij Calimero moeten spelen. De kracht is dat gas, en daar moeten we trots op zijn. Twintig jaar hebben wij daar al een claim op gelegd en waren wij de enige partij die dat roep. Nu nog steeds mis ik het 'voor wat hoort wat' principe. Dat heeft niets met Calimero te maken, maar alles met realiteit. Er wordt hier voor tien miljard extra uit de bodem gehaald. In de Provinciale Staten is er een motie aangenomen om die extra gelden naar Groningen te laten komen. Het zou helpen als het college van de gemeente Groningen dat pleidooi zou houden. En dat heet niets met Calimero te maken.

01:29:31

Voorzitter: De wethouder.

01:29:33

De heer Van Niejenhuis: Dank voor die verheldering, want dan zitten we gelijk in de wedstrijd. Nog even een persoonlijke noot: volgens die gasenquête - en absoluut geen richting wie dan ook - zie je dat we als Noord-Nederland gedacht hebben: we blijven goed in gesprek, we gaan dit samen oplossen en het Rijk komt met geld over de brug. En dat is dus best tegengevallen. We mogen nu echt een stevig verhaal neerleggen en voor de zaak opkomen. Dat ben ik helemaal met u eens.

01:30:04

Voorzitter: Dan is er nog een vraag van de heer Rustebiel van D66.

01:30:08

De heer Rustebiel: Dank u, voorzitter. Ik vroeg me af: krijgen wij dat geld in tijden van personeelstekort en materiaal schaarste überhaupt weggezet? Zit er een deadline aan de beschikbaarheid van die middelen die ons zijn toegewezen? En kunnen we er op een gegeven geen aanspraak meer op maken?

01:30:25

Voorzitter: Wethouder.

01:30:27

De heer Van Niejenhuis: Die vraag ga ik even doorspelen aan mijn collega. Daar weet ik niet meteen het antwoord op.

01:30:33

Voorzitter: De vraag is zodanig technisch dat er later nog op teruggekomen zal worden. Ik geef weer het woord aan de wethouder.

01:30:48

De heer Van Niejenhuis: Dank. Dat zal per regeling verschillen, maar dat willen we voor u best op een rij zitten. Dat is geen probleem, ChristenUnie vraagt iets over de permanente vertegenwoordiging in Den Haag. Dat is geregeld en niet alleen in Den Haag, maar ook in Brussel. Via de SNN of andere samenwerkingsverbanden zorgen we ervoor dat we altijd vertegenwoordigd zijn op de relevante plekken. Tot slot nog even vanuit mij richting het CDA en de heer Rustebiel. U zegt dat er concurrentie tussen gemeenten worden georganiseerd. Die concurrentie speelt niet alleen landelijk maar ook regionaal. De regio Groningen-Assen is al meer dan 25 jaar een heel succesvol samenwerkingsverband. Deze stad is genegen om dat zo te houden, maar het ongemak is er soms wel. Groningen heeft voor grote projecten meer geld binnengehaald, terwijl een aantal andere gemeenten in de provincie Groningen ook graag middelen hadden gehad voor kleinere woningbouwprojecten. En dat komt omdat de regeling op een bepaalde manier in elkaar zit. Ik was in mijn eerste werkweek als wethouder bij een vergadering tussen de Regio Groningen-Assen en het Rijk en heb me volmondig aangesloten bij het verhaal van de regio: "Jongens, wordt er ook aan ons gedacht?" Heel plat gezegd: als ik over vier jaar op Het Forum sta, wil ik nog steeds lichten zien branden boven mij en de provincie. De stad is heel erg gebaat bij een vitale en dynamische regio. Dus daar blijven we samen in optrekken.

01:32:22

Voorzitter: Dank. Dan geef ik wethouder Broeksma het woord voor aanvullingen.

01:32:28

De heer Broeksma: En dan vooral over de thema's in mijn portefeuille. De Mobiliteitsvisie is genoemd. Dat is een belangrijk document, waarbij wij kijken hoe MIRT-geld ons kan helpen. D66 geeft het expliciet aan: mobiliteit, woningbouw en economische ontwikkeling gaan hand in hand. Je kan geen woningen bouwen zonder dat daar een weg naartoe gaat. Dat is één van de sterke punten - ik heb er net op gewezen - in die samenhangende set van visies die wij hebben, zoals: de bouwstenen voor het Deltaplan, de Lely- en de Nedersaksenlijn. Het is een integraal verhaal, niet alleen voor Noord-Nederland maar voor heel Nederland en Europa. Aanstaaende vrijdag moeten we alle verhalen inleveren. We hebben dat goed op orde en we zorgen ervoor dat het Rijk warmloopt om ons geld hiervoor te geven. De Partij voor de Dieren zegt dat er minder geld naar Noord-Nederland gaat in verhouding tot de andere gebieden. Collega Van Niejenhuis is daar net al even op ingegaan, en ik wil er nog aan toevoegen dat knelpunten voorrang hebben. En er is altijd wel ergens een knelpunt in het Westen waar mensen last van hebben. Maar ondanks dat, komt er relatief veel geld naar

Noord-Nederland. We voeren ook een lobby op de afwegingscriteria. U zal ook vaker de woorden 'brede welvaart' zien en niet 'knelpunten' als criterium om gelden te formuleren.

01:34:34

Voorzitter : Daarover is er een vraag van de heer Pechler van de Partij voor de Dieren.

01:34:38

De heer Pechler : Dank, voorzitter. Ik had de Randstad buiten beschouwing gelaten omdat ik dacht dat daar altijd veel geld naartoe gaat. Daar is alles ook zoveel duurder. Het viel me op dat er in het Zuiden en Oosten meer geld is binnengehaald dan in het Noorden, en je weet niet - op basis van dat kaartje - niet precies waarom het daar is geland. Ik had daar het hele stuk voor door moeten spitten, maar ik kan me niet voorstellen dat de gronden in bijvoorbeeld Enschede of Heerlen zoveel duurder zijn dan hier. Maar als het op basis gaat van knelpunten, leg dat veel uit.

01:35:12

Voorzitter: Dan was er nog een vraag van de heer Sietsma.

01:35:16

De heer Sietsma: Ik heb ter voorbereiding van deze sessie zitten grasduinen in ministeriële brieven. Dat is niet mijn favoriete hobby, dus vergeef mij dat ik niet meer weet welke brief het is. Daarin werd gerept over een verandering van de systematiek in de BO-MIRT. Er werd ook geconstateerd dat er nog niets gebeurd was, en daarvoor werden er een aantal vage redenen aangevoerd die ik niet eens meer kan reproduceren. Werkt het college aan een verandering van die systematiek? Helpt dat?

01:35:50

De heer Broeksma: In verschillende gremia. We trekken als college samen op met Noord-Nederland om die problemen onder de aandacht te brengen. Collega Van Niejenhuis zei al dat het heel bijzonder is dat de Lelylijn in het regeerakkoord staat, met een hoop geld erbij. De Lelylijn lost het knelpunt Zwolle-Meppel op. Dat kost geen drie miljard, maar toch staat dat bedrag in het regeerakkoord. Daar gebeurt dus iets. U zal de term 'brede welvaart' vaker zien als criterium. We kijken naar wat Noord-Nederland te bieden heeft waardoor het hele land economische vooruitgaat.

01:36:53

Voorzitter: Een vervolgvraag.

01:36:55

De heer Sietsma: Een hele concrete vervolgvraag: helpt het als wij onze lijnen naar Den Haag gebruiken om hier druk op te zetten? Want de vraag waarop de minister reageerde 'is die systematiek verandert', kwam uit de Tweede Kamer.

01:37:12

De heer Broeksma: Dat zou geweldig zijn. Ik roep iedereen op om Tweede Kamerfracties te benaderen. Na het BO-MIRT komt er een commissie in Tweede Kamer, waarin moties aangekondigd kunnen worden. Ik roep iedereen op om ons daarin te steunen. Mijn collega heeft al wat gezegd over de vertegenwoordiging in Den Haag en Brussel: collegeleden, leden van de VNG, Gedeputeerden en anderen zitten regelmatig in Den Haag. Ik zit in het dagelijks bestuur van de Vegann en dat gaat over Enexis. In Brussel hebben we een permanente

vertegenwoordiging. De burgemeester gaat regelmatig naar Den Haag en omgekeerd komen ministers en Staatssecretarissen naar hier. We proberen dat op een goede manier te doen. Eén van de thema's die ik belangrijk vind, en dat sluit aan bij de PvhN, is: Groningen ziet de periferie. Nederland is te klein voor de periferie. Wij zijn niet het Noorden, maar het Zuiden van de Noordzee, waarin windmolens voor elektriciteit moeten zorgen. We zijn een poort naar Scandinavië. De lijn Amsterdam-Groningen-Hamburg-Scandinavië is belangrijk. Op die manier kan niet enkel Groningen als energieprovincie bloeien maar heel Nederland. Ik deel met u dat wij ergens in de periferie liggen. We liggen in het midden van de wereld, en we doen ertoe in our own right. Tot zover mijn aanvulling, voorzitter, op het verhaal van mijn collega Van Niejenhuis.

01:39:32

Voorzitter: Hartelijk dank. Er is nog een aanvulling van wethouder Van Niejenhuis.

01:39:36

De heer Van Niejenhuis: Ik wil nog even de vrijheid nemen om te reageren op de vraag van de heer Sietsma. U stelde de vraag aan uw mederaadsleden: blijven we dit nog twee keer per jaar doen? Wat ons betreft doen we dat als er behoefte aan is. Zeker omdat ik graag complimenten in ontvangst neem en daarna doorgeef aan de collega's. Maar ook als dat niet zo is, doen we dat graag. Ik denk dat het goed is - zeker omdat er een paar nieuwe raadsleden zijn - dat iedereen nu weer op de hoogte is. Als u als raad zegt: "Doe het één keer via de Meerjarenprogramma's (MJP's)", kan dat ook. En als er tussentijds veel gebeurt waarover u meer wil weten, organiseren we dat.

01:40:22

Voorzitter: Dank voor deze toevoeging. Misschien is het goed om daarover een aantal meningen te horen. De heer Rustebiel.

01:40:29

De heer Rustebiel: Het gesprek over de lobby is begonnen bij een vraag over mobiliteit. Ik zie dat we het vandaag over veel meer dingen hebben, zoals wonen. We hebben veel geld nodig vanuit Den Haag voor van alles en nog wat. Dat zegt het college bijna wekelijks. En dan is het voor mij gerechtvaardigd te weten wat het college doet om dat geld te krijgen. Als we het breder kunnen trekken dan mobiliteit - zoals we vandaag gedaan hebben - is het interessant om dit twee keer per jaar te doen.

01:40:53

Voorzitter: De heer Van der Laan.

01:41:01

De heer Van der Laan: Dank u, voorzitter. Volgens mij scherpt het ons - de raad, de ambtenaren en het college - op. Gezien de ambities die we hebben en de vechtlust die we moeten vasthouden, zou ik dit graag twee keer per jaar willen doen.

01:41:19

Voorzitter: Nog andere meningen of toevoegingen? Volgens mij niet. Dan wordt dit meegenomen richting de Agendacommissie en vast vaker gepland. Ik wil iedereen hartelijk danken. Het is geen besluitvormend stuk, maar u heeft uiteraard de mogelijkheid voor een motie vreemd. Is er toevallig een partij die dat overweegt? Ik denk het niet als ik het zo

gehoord heb. Dan weten we dat zeker, en dank ik nog eenmaal iedereen en wens ik u een hele fijne avond.